

Euroopan unionin
neuvosto

Bryssel, 11. kesäkuuta 2024
(OR. en)

10779/24

SOC 431
EMPL 249
ECOFIN 649

ILMOITUS

Lähetäjä:	Työllisyyskomitea ja sosiaalisen suojelun komitea
Vastaanottaja:	Pysyvien edustajien komitea / Neuvosto
Asia:	Vapaaehtoiset ohjaavat periaatteet EU:n jäsenvaltioille työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan aloilla tehtävien uudistusten ja investointien taloudellisten vaikutusten arvioimiseksi – Hyväksyminen

Valtuuskunnille toimitetaan oheisena asiakohdassa mainitut vapaaehtoiset ohjaavat periaatteet, jotka on tarkoitus hyväksyä TSTK-neuvoston istunnossa 20. kesäkuuta 2024.

Vapaaehtoiset ohjaavat periaatteet EU:n jäsenvaltioille työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan aloilla tehtävien uudistusten ja investointien taloudellisten vaikutusten arvioimiseksi

1. Johdanto

Työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan aloilla tehtävät uudistukset ja investoinnit ovat olennaisen tärkeitä, jotta Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin periaatteet voidaan panna täytäntöön kansallisella tasolla ja tukea ylöspäin tapahtuvaa sosiaalista lähentymistä sekä edistää osallistavan kasvun ja EU:n kilpailukyvyyn vahvistamista muun muassa puuttumalla työvoimapulaan ja osaamisvajeeseen ja tukemalla vihreää ja digitaalista siirtymää, samalla kun vastataan väestörakenteen muutokseen ja torjutaan köyhyyttä ja sosiaalista syrjäytymistä.

Uudistusten ja investointien vaikutusten mittaaminen edellyttää vankkoja analyysivälineitä, asianmukaisia tietoja ja luotettavia menetelmiä. Tältä osin ja jäsenvaltioiden hallinnollisten valmiuksien tukemiseksi neuvosto (työllisyys, sosiaalipolitiikka, terveys ja kuluttaja-asiat) hyväksyi 11. maaliskuuta 2024 työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevista unionin tulevista poliittisista prioriteeteista antaman lausunnon, johon sisältyi ehdotus ohjaavien periaatteiden ja standardien kehittämisestä EU:n jäsenvaltioiden vapaaehtoiseen käyttöön.¹

Tämän ilmoituksen liitteessä 1 esitetään viime kuukausina käytyjen keskustelujen pohjalta vapaaehtoiset ohjaavat periaatteet EU:n jäsenvaltioille. Nämä ohjaavat periaatteet voisivat auttaa jäsenvaltioita arvioimaan, miten työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan aloilla tehtävillä uudistuksilla ja investoinneilla voidaan edistää talouskasvua, pitäen kuitenkin mielessä niiden vapaaehtoisuuden. Aluksi kuvataan lyhyesti sellaisia mahdollisia välityskanavia, joiden kautta nämä taloudelliset vaikutukset voivat toteutua, minkä jälkeen ohjaavat periaatteet esitetään yksityiskohtaisesti. Tavoitteena on muodostaa yhteisymmärrys seuraavista jäsenvaltioiden vapaaehtoisista käyttöä varten:

¹ Ks. neuvoston 11. maaliskuuta 2024 hyväksymän [työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilaria koskevista unionin tulevista poliittisista prioriteeteista antaman lausunnon](#) 17 kohta.

- menetelmälliset lähestymistavat, joita jäsenvaltiot voisivat käyttää tällaisten taloudellisten vaikutusten arvioimiseksi;
- saatavilla olevat indikaattorit ja niiden mahdollinen jatkokehitys;
- asianmukaiset tilastolliset järjestelyt, myös tietojen saatavuuden osalta; ja
- avoimuutta ja tietojen levittämistä koskevat parhaat käytännöt.

Kaikkia näitä vapaaehtoiseksi tarkoitettuja EU:n jäsenvaltioille laadittuja ohjaavia periaatteita on päivitettävä ja tarkistettava säännöllisesti.

2. Työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan aloilla tehtävien uudistusten ja investointien mahdolliset taloudelliset vaikutukset: välityskanavat

Työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan aloilla tehtävien uudistusten ja investointien suorat vaikutukset talouskasvuun voivat toteutua eri kanavien, kuten inhimillisen pääoman lisääntymisen sekä innovointipotentiaalin, vastaanottokyvyn ja työllisyyden kasvun, kautta. Nämä vaikutukset voivat myös johtaa tulevaisuudessa julkisten varojen säästöihin (esim. työttömyyden laskun ja työmarkkinoiden ulkopuolelle jäämisen vähenemisen sekä niihin liittyvien sosiaalietuuksiin liittyvien menojen pienenemisen myötä) sekä verotulojen kasvuun (laajempi veropohja korkeamman työllisyyden ansiosta). Tällä voi olla myönteinen vaikutus julkiseen talouteen ja hyvinvointijärjestelmän julkistaloudelliseen kestävyYTEEN (korkeamman BKT:n suorien vaikutusten lisäksi), kun myönteiset vaikutukset ovat kustannuksia suuremmat.

Sen vuoksi työllisyyskomiteassa ja sosiaalisen suojelun komiteassa² äskettäin käydyissä keskusteluissa korostettiin, että näyttöön perustuvilla politiikoilla, joilla vahvistetaan osaamista, lisätään työmarkkinoille osallistumista ja ehkäistään sosiaalista syrjäytymistä, on yleisesti ottaen hyvät mahdollisuudet tukea vahvempaa ja osallistavampaa talouskasvua sekä lisätä tuottavuutta, myös väestörakenteen muuttuessa, ja että ne ovat avainasemassa digitaalisen ja vihreän siirtymän tukemisessa. Myönteinen vaikutus voi syntyä, kun puututaan osaamisvajeeseen ja osaamisen kohtaanto-ongelmaan ja tuetaan ammatillisia siirtymiä sekä laajennetaan työvoiman tarjontaa.

² Ks. neuvoston 28. marraskuuta 2023 hyväksymän [työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean sosiaalisten investointien lisäarvosta ja TSTK-neuvoston roolista eurooppalaisen ohjausjakson hallinnoinnissa antaman lausunnon](#) 6 kohta.

Osaamisen kehittäminen voi johtaa inhimillisen pääoman määrän ja laadun paranemiseen, joten se on yksi talouskasvun keskeisistä tekijöistä³. Talouskasvua⁴ ja tuottavuutta voidaan edistää laadukkaaseen koulutukseen tehtävillä investoinneilla ja uudistuksilla sekä varmistamalla, että osaamisen kysyntä ja tarjonta kohtaavat paremmin⁵. Laadukkaan ja kohtuuhintaisen varhaiskasvatuksen saatavuutta tukevilla toimenpiteillä voi olla merkittäviä myönteisiä vaikutuksia⁶. Ne voivat muun muassa tarjota vahvan perustan oppimisen jatkamiselle myöhemmin elämässä, tukea haavoittuvassa asemassa olevien lasten yhtäläisiä mahdollisuuksia ja lisätä vanhempien osallistumista työmarkkinoille. Aikuisväestön täydennys- ja uudelleen koulutuksella voi olla myönteinen vaikutus tuottavuuteen ja kasvuun⁷. Tällaisten koulutusten avulla voidaan myös lieventää osaamisvajetta ja valmistautua vihreään ja digitaaliseen siirtymään oikeudenmukaisesta siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen annetun neuvoston suosituksen⁸ mukaisesti. Yleisopetuksella voidaan erityisesti auttaa sovittamaan yhteen osaamisen kysyntä ja tarjonta erityisesti työmarkkinoille tulon jälkeen, ja (sertifioidut) ammatilliset koulutusohjelmat (työssäoppiminen tai yhdistettynä koulussa toteutettavaan opetukseen) voivat olla tehokkaita, kun pyritään helpottamaan siirtymistä koulutuksesta työelämään.

³ Barro, Sala-I-Martin, 2003.

⁴ Vaikutus talouskasvuun on myönteinen huolimatta kustannuksista, joita jotkin näistä toimenpiteistä saattavat aiheuttaa (Gemell, Kneller, Sanz, 2016) ja mahdollisista viivästyneistä myönteisistä vaikutuksista (Card, Kluve, Weber, 2018).

⁵ Euroopan komissio, 2022 a; Thum-Thysen, Vandeplas, 2019; Euroopan komissio, 2019.

⁶ Carneiro, Heckman, 2003.

⁷ Sekmokaš ym., 2020; OECD, 2020; Card, Kluve, Weber, 2018.

⁸ Ks. neuvoston suositus, annettu 16. kesäkuuta 2022, oikeudenmukaisesta siirtymisestä ilmastoneutraaliuteen (2022/C 243/04).

Hyvin toimivat ja tehokkaat julkiset työvoimapolitiset, aktiivinen työvoimapolitiikka ja työmarkkinoille osallistumista tukevat toimenpiteet voivat lisätä talouskasvua tehostamalla työmarkkinoita, helpottamalla työmarkkinoille pääsyä ja siirtymistä sekä lieventämällä osaamisen tarjonnan ja kysynnän epätasapainoa ja osaamisvajetta⁹. Eräiden selvitysten mukaan hyvin suunniteltu aktiivinen työvoimapolitiikka voi olla kustannustehokasta pidemmällä aikavälillä, ja joskus se voi myös olla omarahoitteista¹⁰. Tässä suhteessa merkityksellisiä toimenpiteitä ovat esimerkiksi koulutusohjelmien ja tehokkaan tuen tarjoaminen työnhakijoille, työllisyyskannustimet ja osaamisen tarve-ennusteet sekä integroidut työllisyys- ja sosiaalipalvelut sekä niiden digitalisointi¹¹. Työmarkkinoille osallistumisen esteiden poistaminen parantamalla vero- ja etuusjärjestelmien suunnittelua (esim. verokiilan pienentäminen erityisesti pienituloisten osalta ilman, että estetään siirtymistä korkeapalkkaisempiin työpaikkoihin ja painopisteen siirtämistä pois työn verotuksesta) sekä oikeudenmukaisten ja asianmukaisten työolojen varmistaminen (myös tiettyjen ryhmien, kuten ikääntyneiden työntekijöiden tai vammaisten henkilöiden osalta) voivat myös vaikuttaa myönteisesti talouskasvuun työvoiman tarjonnan lisääntymisen kautta. Työterveyteen ja -turvallisuuteen tehtävillä investoinneilla ja uudistuksilla, joilla pyritään pitämään työssäkäyvät ihmiset terveinä, voi myös olla myönteisiä vaikutuksia taloudelliseen toimintaan. Uudistukset, joilla vähennetään työmarkkinoiden segmentoitumista, voivat tukea tuottavuuden kasvua pidemmällä aikavälillä, kun sisällytetään irtisanomisten sosiaaliset kustannukset hintoihin ja lisätään kannustimia yrityksille, jotta ne ottaisivat käyttöön tuottavampia työkäytäntöjä, ja työntekijöille, jotta ne investoisivat työhön liittyvään koulutukseen¹².

⁹ Pissarides, 2010.

¹⁰ Brown, Koettl, 2012.

¹¹ Ekkehard, Merola, Reljic, 2022.

¹² OECD, 2018.

Laadukkaiden ja kohtuuhintaisten hoitopalvelujen (lastenhoito ja pitkäaikaishoito) tarjoamisella on merkittävä rooli hoitovastuussa olevien henkilöiden työmarkkinoille osallistumisen edistämisessä, ja se voi vaikuttaa myös talouskasvuun. Laadukkaat hoitopalvelut voivat vaikuttaa myönteisesti lasten kehitykseen sekä hoitoa saavien hyvinvointiin ja ihmisarvoon, edistää sukupuolten tasa-arvoa, naisten osallistumista työmarkkinoille ja työpaikkojen luomista. Eräät viimeaikaiset tutkimukset¹³ osoittavat, että hoitopalveluihin tehtävillä investoinneilla voidaan tuottaa uusien työpaikkojen ja naisten lisääntyneen työmarkkinoille osallistumisen kautta lisää verotuloja ja sosiaaliturvamaksuja¹⁴. Hyvin suunnitellut aktiivista osallistumista edistävät politiikat, joissa yhdistetään työllisyys- ja sosiaalipalvelut, voivat myös olla keskeisessä asemassa tuettaessa siirtymistä työelämään. Avohoidon ja perusterveydenhuollon vahvistaminen, sairaalahoidosta luopuminen ja hoidon yleisen koordinoinnin ja integroinnin parantaminen voivat mahdollistaa tehokkuushyötyjä ja säästöjä, mikä hyödyttää julkista taloutta ja parantaa samalla palvelujen laatua ja saatavuutta.

¹³ Kansainvälisen työjärjestön (ILO) raportti, Care at work – Investing in care leave and services for a more gender equal world of work, 2022.

¹⁴ Kaiken kaikkiaan ansioiden ja työllisyyden kasvusta saatavat verotulot lisääntyisivät, mikä vähentäisi hoitoa koskevien politiikkatoimien kokonaisrahoitustarvetta 3 prosentista BKT:stä (ennen veroja) nettomääräisesti 2 prosenttiin BKT:stä (verojen jälkeen). Kansainvälinen työjärjestö (ILO), 2022, ILO Care Policy Investment Simulator, Geneve (ei vielä julkaistu).

Menetelmien osalta viime aikoina saavutetusta edistyksestä huolimatta maakohtaisten investointien ja uudistusten taloudellisten vaikutusten arviointiin liittyy edelleen haasteita, joita olisi käsiteltävä tarkemmin ja joiden osalta näiden EU:n jäsenvaltioille laadittujen vapaaehtoisten ohjaavien periaatteiden olisi toimittava inspiraation lähteinä parhaille käytännöille. Tällaiset haasteet liittyvät politiikan suunnittelun ja muiden tällaisiin taloudellisiin vaikutuksiin vaikuttavien muuttujien väliseen vuorovaikutukseen, mukaan lukien kansalliset erityispiirteet, sekä eri aikahorisonteilla ilmeneviin vaikutuksiin (esimerkiksi koulutustoimenpiteiden vaikutukset ilmenevät hitaammin kuin niiden toimenpiteiden, joilla suoraan edistetään työvoiman tarjontaa). Investointien ja uudistusten vaikutukset riippuvat kyseisten politiikkatoimien tyypistä ja rakenteesta mutta myös kontekstista (ajankohta ja sijainti) sekä muista samanaikaisista politiikkatoimista, jotka olisi otettava huomioon. Eri politiikkatoimien väliset synergiat ja täydentävyys sekä politiikkojen jaksottaminen vaikuttavat myös tuottoon, ja tämä olisi tärkeää ottaa huomioon¹⁵.

¹⁵ Esimerkiksi silloin, kun tarjolla on enemmän varhaiskasvatusmahdollisuuksia, katsotaan lasten vanhempien yleensä todennäköisemmin löytävän työpaikan ja pysyvän siinä, mutta tämä todennäköisyys on huomattavasti suurempi, kun aktiivisen työmarkkinapolitiikan kansallisen tason toimet ovat korkeammalla tasolla. EU:n neuvoston puheenjohtajavaltion Belgian tilaama tutkimus julkaistaan pian yliopistollisen Eurooppa-instituutin verkkosivustolla. Tutkimuksen ovat laatineet Anton Hemerijck, Brian Burgoon, Daniel Fernandes, Annika Lehmus-Sun, Ilze Plavgo ja Heta Poylio.

Vapaaehtoiset ohjaavat periaatteet EU:n jäsenvaltioille työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan aloilla tehtävien uudistusten ja investointien taloudellisten vaikutusten arvioimiseksi

1.1. Luotettavat menetelmälliset lähestymistavat ja mallintamistekniikat

Taloudellisten vaikutusten arvioinnin olisi perustuttava erilaisiin menetelmällisiin lähestymistapoihin ja luotettavuustarkastuksiin riippuen käytettävissä olevista tiedoista, kyseessä olevasta asiasta ja arvioinnin monimutkaisuudesta¹⁶. Eri tekniikoiden avulla voidaan tunnistaa, määrittää ja arvioida tiettyihin työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan aloilla tehtäviin investointeihin tai uudistuksiin liittyvät kustannukset ja hyödyt mikro- ja makrotasolla. Vaikka välittömien kustannusten arviointi voi olla menojen osalta suhteellisesti yksinkertaisempaa, hyötyjen arvioinnissa ja määrittämisessä olisi mahdollisuuksien mukaan otettava huomioon tärkeimmät mahdolliset välityskanavat, erityisesti vaikutukset BKT:hen, työllisyyteen ja tuottavuuteen (ja julkiseen talouteen liittyvät vaikutukset), esimerkiksi teoreettisen mallin avulla, joka selittää investointien ja uudistusten välisen suhteen ja niiden taloudelliset vaikutukset. Tällaisiin teoreettisiin malleihin olisi sisällytettävä myös mahdolliset muut heijastevaikutukset, käyttäytymisvaikutukset sekä yleisemmin mahdolliset makrotaloudelliset vaikutukset (jotka liittyvät esimerkiksi tarkasteltujen rahoitusmenetelmien makrotaloudellisiin vaikutuksiin, kuten verojen korotuksiin ja menoja koskeviin säästöihin). Menetelmälliset lähestymistavat, joiden avulla saadaan käsitys tilassa tai käyttäytymisessä tapahtuneista muutoksista yksilötasolla, voivat myös antaa tietoa siitä, miten tällaiset muutokset leviävät järjestelmän kautta. Lisäksi jotkin vaikutuksista eivät välttämättä ole luonteeltaan rahallisia (tai niiden muuttaminen rahaksi ei ole helppoa), vaikka niillä voi olla taloudellisia vaikutuksia, ja osa on mahdollista määrittää vasta pidemmällä aikavälillä.

¹⁶ Ks. esim. Euroopan komissio, Al-Ajlani, H., Bubbico, A., Campana, C. ym. [*Study on assessment of micro and macro-economic returns of social protection expenditure – loppuraportti*](#), Euroopan unionin julkaisutoimisto, 2024.

Menetelmälliset lähestymistavat, joita voidaan käyttää uudistusten ja investointien vaikutusten arvioinnissa, vaihtelevat mikrotason arvioinneista makrotason arviointeihin, ennakko-, väli- ja jälkiarviointeihin. Menetelmällisen lähestymistavan valinta riippuu useista tekijöistä, kuten siitä, onko arviointi ennakko- vai jälkiarviointi, toimenpiteen tyypistä ja rakenteesta, tärkeimmistä kiinnostavista vaikutuksista ja saatavilla olevista tiedoista. Kuhunkin lähestymistapaan liittyy etuja ja rajoituksia, jotka on otettava huomioon tapauskohtaisesti. Seuraavassa taulukossa esitetään tärkeimmät käytettävissä olevat menetelmät¹⁷, joissa yhdistetään ennakko- ja jälkiarviointitekniikoita mikrotason (kuten mikrosimuloinnit, kokeelliset ja kvasikokeelliset menetelmät) ja makrotason menetelmiin (kuten regressioon perustuvat jälkiarviointimenetelmät ja mikro- ja makrotason yhdistävä mallinnus). Horisontaalisempien lähestymistapojen osalta kustannus-hyötyanalyysissä pyritään ottamaan huomioon kustannukset ja erityisesti rahalliset hyödyt¹⁸. Täydentävän lähestymistavan muodostavat jakaumavaikutusten arvioinnit, joissa arvioidaan eri ryhmien tuloihin kohdistuvia vaikutuksia ja joiden avulla voidaan suhteellisen helposti erottaa toisistaan uudistusten ja investointien yksityiset tuotot (yleensä kotitalouksien suuremmat tulot) ja julkiset tuotot (yleensä suuremmat julkiset tulot ja pienemmät menot). Eri menetelmät ovat yleensä intensiivisiä tietovaatimusten osalta joidenkin (yksityiskohtaisten) arvioiden laatimiseksi sekä sellaisten menetelmällisten lähestymistapojen vaativuuden osalta, joita tarvitaan eri välityskanavien ja vaikutusten ajankohdan huomioon ottamiseksi¹⁹.

¹⁷ Tärkeimpien käytettävissä olevien menetelmien edut ja rajoitukset esitetään liitteessä.

¹⁸ Joillakin vaikutuksilla ei yleensä ole rahallista arvoa, vaikka ne saavat aikaan taloudellisia vaikutuksia.

¹⁹ Esimerkiksi varsinaisten kokeiden tai erilaisten ennakko- tai jälkiarviointien tai mallinnusten tai yleisemmin akateemisen kirjallisuuden arvioiden avulla.

Taulukko 1. Työmarkkina- osaamis- ja sosiaalipolitiikan aloille tehtävien uudistusten ja investointien vaikutusten arviointiin käytettävissä olevien tärkeimpien menetelmien luokittelu

	Ennakkoarviointi	Jälkiarviointi
Mikrotaso	mikrosimulointimallit, satunnaistetut kontrolloidut tutkimukset ja kvasikokeelliset menetelmät (jos ne toteutetaan pilottihankkeina)	kvasikokeelliset menetelmät (vastaavuuspistemääriin perustuvaa kaltaistus, erot eroissa -menetelmä, regressioepäjatkuvuussuunnittelu), satunnaistetut kontrolloidut tutkimukset, pitkittäis- ja paneeliaineistoanalyysi (tutkimusta tai hallinnollisia tietoja hyödyntäen)
Makrotaso	makrotaloudellinen mallinnus (mukaan lukien sosiaalitilinpitomatriisit ja yleisen tasapainon mallit)	jälkiarviointi (makromuuttujien osalta, myös regressiomallien ja raja-analyysin avulla)
Molemmat	kustannus-hyötyanalyysi, kustannustehokkuusanalyysi, monikriteerinen päätöksentekoaalyysi, jakaumavaikutusten arviointi	

Lähde: Puheenjohtajavaltion ilmoitus Ecofin-neuvoston 12. maaliskuuta pidetyssä istunnossa, johon työllisyys- ja sosiaaliministerit osallistuivat.

Lisäksi taloudellisten vaikutusten arvioinnin aikahorisontin valinnassa olisi nimenomaisesti otettava huomioon odotettavissa olevien vaikutusten mahdollinen ajankohta, sillä joillakin uudistuksilla ja investoinneilla voi olla vaikutuksia, jotka toteutuvat jo lyhyellä tai keskipitkällä aikavälillä, kun taas toiset vaikutukset ovat havaittavissa vasta pidemmällä aikavälillä. Tämä voi myös edellyttää erityyppisten mallintamistekniikoiden hyödyntämistä tarvittaessa vaikutusten huomioimiseksi eri aikahorisonteilla. Odotettavissa olevien vaikutusten ajankohdan huomioon ottaminen on luonnollisesti vieläkin tärkeämpää siksi, että vältettäisiin mallinnuksen perusteella tehdyt harhaanjohtavat päätelmät (kuten sellaiset, että tietyllä uudistuksella tai investoinnilla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia, vain koska analyysin aikahorisonttia ei ole määritelty asianmukaisesti).

Vaikka missään mallissa ei voida kerralla ottaa huomioon kaikkia näitä tekijöitä, on tärkeää, että oletuksia ja menetelmällisiä lähestymistapoja koskevat valinnat (joita mahdollisesti käytetään täydentävästi) pohjautuvat tietoon perustuvaan analyysiin hyvistä ja huonoista puolista.

Määrälliseen arviointiin olisi liitettävä myös saavutettujen tulosten laadullisempaa tarkastelua, jossa otetaan huomioon tehdyt oletukset ja jossa käsitellään myös politiikkatoimien täytäntöönpanon erityistä kontekstia (esimerkiksi käytetyt muuttujat, jotka voivat olla myös kontekstille ominaisia).

Tämän ohjaavan periaatteen keskeisiä osatekijöitä ovat seuraavat:

- Vakaan ja avoimen menetelmän valitseminen uudistusten ja investointien vaikutusten arvioimiseksi tietoon perustuen ja mahdollisesti yhdistämällä erilaisia luotettavia menetelmällisiä lähestymistapoja tulosten ristiintarkastusta ja hyväksymistä varten;
- Menetelmällisten lähestymistapojen kehittäminen edelleen hyödyntämällä kehittyneempiä tekniikoita (joihin sisältyvät esimerkiksi käyttäytymisen muutokset ja/tai makrotaloudelliset palautekierrot) ja ajoittamalla arviointi sen ajankohdan mukaan, jona vaikutusten odotetaan toteutuvan (lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin vaikutukset);
- Määrällisen analyysin täydentäminen keskeisten muuttujien herkkyyssanalyysillä sekä laadullisella analyysillä (jossa esimerkiksi otetaan huomioon analyysissä tehdyt oletukset ja erityinen konteksti).

1.2. Sopiva ajankohta arvioinnin suorittamiselle

Työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan aloilla tehtävien uudistusten ja investointien vaikutuksia olisi arvioitava sekä ennen asianomaisen politiikkatoimen toteuttamista että sen jälkeen. Vaikutustenarvioinnin laatiminen ennakkoon, eli investointien ja uudistusten suunnittelun aikana, on erityisen tärkeää, jotta voidaan arvioida suunniteltujen politiikkojen vaikutuksia ja ottaa ne huomioon politiikan suunnittelussa. Täytäntöönpanon jälkeisten analyysien avulla voidaan arvioida investointien ja uudistusten vaikutuksia tietyn ajan kuluttua toimenpiteen toteuttamisesta. Tämä voi auttaa kehittämään mahdollisia lisätoimia tai korjauksia. Uskottavat täytäntöönpanon jälkeiset analyysit auttavat merkittävästi sen varmistamisessa, että politiikan suunnittelu on tulevaisuudessa omavastuullista ja laadukasta. Tässä yhteydessä on tärkeää sisällyttää luotettavia arviointeja koskevat suunnitelmat toimiin jo suunnitteluvaiheessa, erityisesti silloin, kun hyödynnetään kokeellisia menetelmiä, kuten satunnaistettuja kontrolloituja tutkimuksia, joita voidaan toteuttaa samanaikaisesti toimien kanssa. Väliarvioinneilla voidaan myös edistää toimien mitoittamista erityisesti silloin, kun niiden odotetaan tuottavan tuloksia pitkällä aikavälillä.

Uudistusten ja investointien vaikutusten arvioinnin ajankohdan osalta olisi otettava huomioon, siinä määrin kuin teoreettisesti, menetelmällisesti ja tietojen kannalta on mahdollista, aika, joka vaaditaan politiikkatoimien vaikutusten ilmenemiseen. Ihannetapauksessa arvioinnissa olisi keskityttävä siihen, miten politiikkatoimet vaikuttavat tuloksiin sekä täytäntöönpanon aikana (tai pian sen jälkeen, esimerkiksi seuraavana vuonna) että pidemmällä aikavälillä (esimerkiksi ottamalla tarvittaessa käyttöön monivuotinen näkökulma). On tärkeää toteuttaa myös väliarviointi, jotta mahdolliset puutteet voidaan havaita varhain ja korjata ne täytäntöönpanovaiheen aikana. Samalla joillakin politiikoilla on pidempiaikaisia vaikutuksia (kuten lastenhoidon vaikutus lasten kehitykseen) tai niillä ei välttämättä ole kovin suuria vaikutuksia tietyssä vuonna, vaan kumulatiiviset vaikutukset ovat suuremmat (kuten ennaltaehkäisy terveydenhuollossa). Tällaisissa tapauksissa arviointi voi edellyttää tarkastelua pidemmällä aikavälillä, jotta voidaan ottaa huomioon arvioitavana olevan politiikkatoimen vaikutukset kokonaisuudessaan. Monivuotisen näkökulman omaksuminen voisi olla hyödyllistä myös silloin, kun toimenpiteet liittyvät pitkän aikavälin suuntauksiin, kuten väestörakenteen muutokseen (esimerkiksi pitkäaikaishoidon uudistuksiin).

Tämän ohjaavan periaatteen keskeisiä osatekijöitä ovat seuraavat:

- Toteutetaan järjestelmällisesti vaikutusten ennakkoarviointeja asiaankuuluvien politiikkatoimien suunnittelun aikana ja ennen niiden täytäntöönpanoa;
- Toteutetaan järjestelmällisesti väli- ja jälkiarviointeja täytäntöönpanon aikana ja sen jälkeen politiikan kehittämistä koskevan palautteen antamiseksi,
- Omaksutaan monivuotinen näkökulma politiikoissa, joiden osalta täyden vaikutuksen odotetaan toteutuvan pidemmällä aikavälillä, ja erotetaan toisistaan kertaluonteiset ja toistuvat kustannukset ja hyödyt.

1.3 Poliitikkojen välisten synergioiden ja täydentävyyden vahvistaminen menetelmällisessä lähestymistavassa

Politiikan täydentävyys voi ilmetä toivottujen tulosten keskinäisenä vahvistumisena, myös taloudellisten vaikutusten osalta. Tältä osin muun muassa uudistukset ja investoinnit sekä sosiaalisen suojelun politiikka tukevat täydentäviä poliittisia tehtäviä, jotka olisi otettava mahdollisimman pitkälti huomioon politiikan arvioinnissa²⁰. Esimerkiksi laadukas varhaiskasvatus voi myötävaikuttaa korkeampaan koulutustasoon ja ajan mittaan johtaa laadukkaampaan ja tuottavampaan työllisyyteen ja siten täydentää suoraan työmarkkinapolitiikkoja. Viimeaikainen näyttö osoittaa myös, että vaikka aktiivisen työmarkkinapolitiikan kansallisen tason toimet yleisesti ottaen liitetään korkeampaan työllisyyteen, työllistymisen todennäköisyys tavallisesti kasvaa huomattavasti sellaisten varhaiskasvatuksen tarjontaa koskevien kansallisten toimien myötä, jotka mahdollistavat työn ja perhevelvollisuuksien yhdistämisen. Lisäksi varhaiskasvatuspolitiikan tehostamisella voi olla voimakkaampi myönteinen vaikutus työllisyyteen, kun sitä tuetaan aktiivisella työmarkkinapolitiikalla²¹.

²⁰ Ks. Hemerijck, Anton, Stefano Ronchi ja Ilze Plavgo, ”Social investment as a conceptual framework for analysing well-being returns and reforms in 21st century welfare states”, *Socio-Economic Review*, 21.1.2023: 479–500.

²¹ Ks. esimerkiksi Hemerijck et al. (ei vielä julkaistu).

Hyvä käytäntö on arvioida (yhteistyössä eri alojen toimenpiteistä ja politiikasta vastaavien kanssa) mahdollisimman laajalti tietyn politiikkatoimen vaikutuksia ottaen myös huomioon vuorovaikutus muiden asiaan liittyvien politiikkojen kanssa. Näin voidaan ennakoida tällaiset mahdolliset vuorovaikutukset ja selvittää myös mahdollisesti erilaiset ajankohdat eri toimenpiteistä aiheutuville vaikutuksille. Tämä on erityisen tärkeää vuosittaisessa talousarviomenettelyssä, jossa eri politiikanaloista päätetään usein yhtenä pakettina.

Tämän ohjaavan periaatteen keskeisiä osatekijöitä ovat seuraavat:

- Analysoidaan sekä yksittäisten politiikkatoimien vaikutuksia että mahdollisuuksien mukaan niihin liittyvien politiikkojen yhteisvaikutuksia;
- Tarkastellaan politiikkayhdistelmää yksittäisten politiikkatoimien myönteisten vaikutusten maksimoimiseksi ja niiden haittavaikutusten riskin minimoimiseksi;
- Otetaan huomioon, että erilaisten mutta toisiaan täydentävien politiikkatoimien vaikutukset toteutuvat eri ajankohtina.

1.4 Indikaattorien käyttö ja mahdollinen jatkokehitys

Luotettavien ja mahdollisuuksien mukaan yhteisten mittareiden avulla voidaan paremmin vertailla tuloksia sekä arvioida uusien tai ehdotettujen politiikkatoimien vaikutuksia. Uudistuksista ja investoinneista aiheutuvien taloudellisten vaikutusten arvioinnissa vaikutus BKT:n kasvuun olisi mitattava tuottavuuteen ja työllisyyteen kohdistuvien vaikutusten avulla.

Politiikkatoimia olisi samalla tarkasteltava ottaen huomioon asiaankuuluvat vaikutukset työmarkkinoihin ja sosiaaliset tulokset (esimerkiksi kyseessä olevan toimenpiteen kannalta olennaiset seikat, kuten työttömyys, työmarkkinoiden ulkopuolelle jääminen, köyhyyden ja sosiaalisen syrjäytymisen vähentäminen, kotitalouksien tulot, tuloerot ja palkat), jotta voidaan arvioida, miten ne voivat saavuttaa sosiaaliset tavoitteet samanaikaisesti. Useimmat näistä ulottuvuuksista liittyvät indikaattoreihin, joita käytetään jo vakiintuneina seuranta- ja analyysivälineinä eurooppalaisen seurantajakson työllisyyden suuntaviivojen ja niihin sisältyvän Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin seurannassa. Näitä ovat erityisesti sosiaali-indikaattoreiden tulostaulu sekä työllisyyskomitean ja sosiaalisen suojelun komitean kehittämä laajempi yhteinen arvointikehys.

Nykyiset indikaattorit eivät kuitenkaan aina välttämättä riitä arvioimaan työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan vaikutuksia, koska ne eivät mahdollisesti ole riittävän täsmällisiä tai yksityiskohtaisia tai niissä ei onnistuta huomioimaan politiikan tärkeimpiä vaikutuksia tai käsittelemään esiin nousevia kysymyksiä. Näissä tapauksissa voi olla tarpeen kehittää uusia ohjelmakohtaisia indikaattoreita ja kerätä osallistujia koskevia tietoja, jotta uuden ohjelman vaikutuksia voidaan arvioida asianmukaisesti. Toimenpiteiden vaikutustenarvioinnissa käytettyjä mittareita olisi yleensä mahdollisuuksien mukaan hyödynnettävä makrotaloudellisissa malleissa, joiden avulla tulokset (esim. odotettu palkkakehitys, työllisyyden kasvu, keskimääräisten työtuntien kasvu jne.) voidaan muuntaa BKT:n kasvuksi.

Yleisesti ottaen voi myös olla hyödyllistä arvioida uudistusten ja investointien vaikutusta tiettyihin väestöryhmiin, esimerkiksi iän, sukupuolen, työmarkkina-aseman, koulutustason, tulotason tai kotitalouden tyyppin (kuten työkäisten kotitaloudet, lapsellisten tai lapsettomien kotitaloudet, yksin asuvat aikuiset sekä pariskunnat) perusteella. Arvioitavan politiikkatoimen laajuudesta riippuen myös muut analyysit, kuten maahanmuuttajataustaisiin henkilöihin, vammaisiin henkilöihin tai muita heikommassa asemassa oleviin ryhmiin sekä kaupungistumisasteen tai alueen mukaan eriytettyihin ryhmiin keskittyvät analyysit, voisivat olla merkityksellisiä.

Tämän ohjaavan periaatteen keskeisiä osatekijöitä ovat seuraavat:

- Esitetään uudistusten ja investointien taloudelliset vaikutukset BKT:n kasvuun sekä niiden vaikutus keskeisiin asiaankuuluviin työmarkkina- ja sosiaali-indikaattoreihin. Esitetään työmarkkinoita ja sosiaalisia tuloksia koskevat tulokset mahdollisuuksien mukaan asiaankuuluvien ryhmien (ikä, sukupuoli, erityiset sosioekonomiset ryhmät) mukaan jaoteltuina;
- Käytettävät indikaattorit olisi määriteltävä selkeästi, ja ne olisi kytkettävä tiiviisti uudistuksen tai investoinnin tavoitteisiin. Niiden olisi myös täytettävä muut laatukriteerit, kuten oltava käyttövalmiita, helposti saatavilla, avoimia, oikea-aikaisia ja vakaita, siinä määrin kuin se on mahdollista;
- Indikaattoreita olisi mahdollisuuksien mukaan voitava käyttää apuna makrotaloudellisissa simulointimalleissa;
- Täsmennetään tietojen toimittamistiheys;
- Osoitetaan selkeät vastuualueet tietojen hallintaa, keräämistä, tallentamista, käsittelyä ja laadunarviointia varten sekä varmistetaan tietojen keräämistä, tallentamista, käsittelyä ja validointia varten ehdotettujen menetelmien ja välineiden asianmukaisuus ja luotettavuus.

1.5 Tilastolliset järjestelyt ja tietojen saatavuus luotettavia ennakko- ja jälkiarviointeja varten

Laadukkaiden, luotettavien ja oikea-aikaisten tietojen saatavuus on keskeistä, jotta voidaan arvioida uudistusten ja investointien vaikutuksia työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan alalla.

Nykyisten (makro- tai mikrotasolla taikka ennakko- tai jälkiarviointeihin käytettävien) eri arviointivälineiden tuottamien tulosten saatavuus, tarkkuus ja laatu riippuu suurelta osin saatavilla olevista tiedoista. Tiedot ovat keskeisessä asemassa seuranta- ja arviointimenetelmien kehittämisessä, päivittämisessä ja käytössä.

Yhtäältä tutkimustiedot tarjoavat yleensä kattavia tietoja kotitalouksista, niiden kokoonpanosta ja sosioekonomisista ominaisuuksista sekä mahdollistavat erityistietojen sisällyttämisen sen lisäksi, että varmistetaan maiden välinen vertailukelpoisuus viitattaessa EU:n laajuisiin tutkimuksiin (työvoimatutkimus, EU-SILC). Tavallisesti tietoja on kuitenkin saatavilla viiveellä ja niiden otoskoko voi olla pieni, eivätkä ne näin ollen anna täysin kattavaa kuvaa niistä vaikutuksista, jotka kohdistuvat tulonjaon loppupäässä olevaan väestöön sekä muihin vähemmistöryhmiin tai NUTS II -tason ulkopuolisiin alueisiin.

Toisaalta hallinnolliset tiedot ovat suhteellisen kustannustehokkaita, koska julkishallinnot keräävät niitä rutiininomaisesti. Ne auttavat vähentämään mittausvirheitä, tarjoavat kattavat otokset väestöstä ja pystyvät kuvaamaan tehokkaasti koko tulonjaon. Tarvittaessa voidaan tehdä suurempia otoksia, mikä mahdollistaa pienempien väestöryhmien analysoinnin ja yksityiskohtaisemmat politiikkatoimet. Niiden kattavuus tulonjaon loppupään osalta on usein kuitenkin rajallinen, ja kotitalouksien ja niiden ominaispiirteiden tunnistamisessa voi olla haasteita. Lisäksi ne kerätään yleensä hallinnollisiin tarkoituksiin, eivätkä ne aina sisällä olennaisia tietoja menetelmällisesti luotettavan ja teoreettisesti pätevän analyysin tekemiseksi. Joskus myös eri laitosten tietoihin pääsy edellyttää niiden suostumusta tai hyväksyntää.

Jotta vaikutuksia voidaan analysoida kattavasti, on välttämätöntä käyttää mittavaa ja edustavaa otosta, joka kattaa kaikki tarkasteltavina olevien politiikkojen tarvittavat osatekijät. Paras ratkaisu politiikan vaikutusten arvioimiseksi tältä osin on usein tutkimustietojen ja hallinnollisten tietojen yhdistäminen. On erityisen tärkeää varmistaa, että käytössä on kehys, jolla helpotetaan pääsyä hallinnollisiin tietoihin.

Tämän ohjaavan periaatteen keskeisiä osatekijöitä ovat seuraavat:

- Käytetään mahdollisuuksien mukaan Eurostatin kautta saatavilla olevia EU:n yhdenmukaistettuja tilastoja;
- Valitusta arviointitavasta ja arvioitavasta vaikutuksesta riippuen olisi tarkasteltava tutkimustietoja ja hallinnollisia tietoja sekä erilaisia hallinnollisia tietolähteitä ja tarvittaessa yhdistettävä niitä;
- Luodaan erityisesti hallinnollisten tietojen saatavuutta koskeva vakaa toimintamalli; samalla on olennaisen tärkeää säätää tietojen käyttöä koskevista standardeista, jotta voidaan helpottaa tarkoituksenmukaisia määrällisiä politiikkatoimien arviointeja;
- Varmistetaan tietosuojasääntöjen noudattaminen, kun arvioinneissa käytetään henkilötietoja²²;
- Perustetaan institutionaaliset puitteet ja vakiomenettelyt, jotta helpotetaan tietojen jakamista arvioijien ja tutkijoiden kanssa ja jotta olisi myös mahdollista toistaa arviointianalyysyjä;
- Varmistetaan julkishallintojen tietojärjestelmien yhteentoimivuus. Varmistetaan, että yksilöllisen tunnisteiden tiedot (esim. henkilötunnus, sosiaaliturvatunnus) kerätään, jotta tiedot voidaan yhdistää muihin tietokantoihin.

²² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2016/679, annettu 27 päivänä huhtikuuta 2016, luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta (yleinen tietosuoja-asetus). Yleisessä tietosuoja-asetuksessa todetaan, että henkilötietojen käsittely edellyttää pätevää oikeusperustaa, ja mainitaan kuusi mahdollista edellytystä (6 artiklan 1 kohta). Edellytyksistä ”lakisääteinen velvoite” tai ”yleinen etu” vaikuttavat arvioinnin kannalta erityisen tarkoituksenmukaisilta. Näistä oikeusperustoista olisi säädettävä laissa. Yleinen tietosuoja-asetus mahdollistaa myös olemassa olevien tietojen uudelleenkäytön alkuperäisen oikeusperustan perusteella, jos uudelleenkäyttö on yhteensopiva näiden hallinnollisten tietojen käsittelyn alkuperäisen tarkoituksen kanssa (yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 4 kohta).

1.6 Mahdolliset tulokset sekä avoimuus ja tietojen levittäminen

Tulosten avulla olisi voitava tunnistaa ensisijainen viesti ja tiedottaa vaikutuksista keskeisiin taloudellisiin ja sosiaalisiin indikaattoreihin. Työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan alojen uudistusten ja investointien taloudellisten vaikutusten arviointiin olisi liitettävä tiedotusstrategia. Se voi auttaa määrittämään tiedotusmuodon (kuten lyhyt raportti, jossa esitellään tärkeimmät tulokset ja arviointimenetelmä), sopivan (esimerkiksi varainhoitovuoteen liittyvän) tiedotusajankohdan, kohdeyleisön (päättäjät, tutkijat, tiedotusvälineet, työmarkkinaosapuolet ja kansalaisjärjestöt) ja organisoimaan prosessin avoimella tavalla.

On myös hyödyllistä harkita jonkinlaisten laatutarkastusten ja standardien käyttöönottoa prosessin uskottavuuden tukemiseksi. Tämä voidaan saavuttaa esittämällä selkeä kuvaus lähestymistavasta, jolla tulokset on saavutettu, mukaan lukien mahdolliset oletukset sekä perusskenaariot ja vaihtoehtoiset skenaariot, ja selittämällä mahdolliset erot tuloksissa. Lisäksi lähestymistapaa voidaan vahvistaa varmistamalla riippumattomien asiantuntijoiden arvioinnit.

Tämän ohjaavan periaatteen keskeisiä osatekijöitä ovat seuraavat:

- Kehitetään tärkeimpiä tuloksia koskeva tiedotusstrategia;
- Tiedotetaan tärkeimmistä tuloksista julkisesti, myös yksinkertaistetussa muodossa laajempaa yleisöä varten;
- Vahvistetaan uskottavuutta varmistamalla käytetyn menetelmällisen lähestymistavan avoimuus, mahdollisuuksien mukaan riippumattomien asiantuntijoiden arvioinnit ja jälkiarvioinnit.

Vapaaehtoiset ohjaavat periaatteet EU:n jäsenvaltioille työmarkkina-, osaamis- ja sosiaalipolitiikan alojen uudistusten ja investointien taloudellisten vaikutusten arvioimiseksi – Yhteenvedotaulukko

Osa-alueet	Taso 1 – Olennainen	Taso 2 – Kehittynyt	Taso 3 – Edistynyt
1. Menetelmälliset lähestymistavat ja mallintamistekniikat	Ennakoarvioinnit uudistusten ja investointien taloudellisen tuoton kuvaamiseksi työllisyyteen ja tuottavuuteen kohdistuvien vaikutusten (esim. yksinkertaisen korrelaatioita tutkivan mallintamisen, kuten yksinkertaisten regressiomallien, sekä jakaumavaikutusten arvioinnin) avulla.	Ennakko- ja jälkiarvioinnit uudistusten ja investointien taloudellisen tuoton kuvaamiseksi monimutkaisemman mallintamisen (esim. jakaumavaikutusten arvioinnin tai makrotaloudellisten mallien) avulla, ottaen huomioon mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi palautekierrot, käyttäytymisen muutokset, kerrannaisvaikutukset työmarkkinoiden kysyntään ja tarjontaan sekä rahoitusvaikutukset.	Uudistusten ja investointien taloudellisen tuoton ennakoarviointi monimutkaisten makrotaloudellisten mallien avulla; vaikutusten jälkiarvioinnit vaihtoehtoisten menetelmien (esim. erot eroissa -menetelmän, vastaavuuspistemääriin perustuvan kaltaistuksen, regressioepäjatkuvuussuunnittelun) avulla tai kokeellisten menetelmien (esim. satunnaistetun kontrolloidun kokeen) avulla, joilla on kausaalisia vaikutuksia ja joita voidaan käyttää yhdessä jakaumavaikutusten arvioinnin kanssa. Monimutkainen kustannus-hyötysuhteen arviointi (esim. rahallisesti arvotetut sosiaaliset tulokset, negatiiviset ulkoisvaikutukset). Väliarvioinneissa tarkasteltiin myös pidemmän aikavälin uudistuksia ja meno-ohjelmia, jotta prosessin aikana voitaisiin antaa asianmukaista poliittista palautetta.

2. Taloudellisen tuoton arvioinnin aikahorisontti	Arvioinnin aikahorisontti, jossa otetaan huomioon se ajankohta, jona tarkastellun politiikkatoimen tuottavuuteen ja työllisyyteen kohdistuvien <i>suorien</i> vaikutusten odotetaan toteutuvan.	Arvioinnin aikahorisontti, jossa otetaan huomioon myös tarkastellun politiikkatoimen pitkän aikavälin vaikutukset sekä mahdolliset epäsuorat vaikutukset yksinkertaisten palautekiertojen ja toisen kierroksen vaikutusten mallintamisen avulla.	Arvioinnin aikahorisontti, jossa otetaan huomioon myös tarkastellun politiikkatoimen pitkän aikavälin taloudelliset tuotot sekä mahdolliset epäsuorat vaikutukset monimutkaisten palautekiertojen, toisen kierroksen vaikutusten ja käyttäytymiseen liittyvien vaikutusten mallintamisen avulla.
3. Synergian ja täydentävyyden huomioon ottaminen menetelmällisessä lähestymistavassa		Politiikkatoimien välisten tärkeimpien vuorovaikutussuhteiden erityisarviointi yksinkertaisemman mallintamisen avulla.	Politiikkatoimien välisen vuorovaikutuksen ottaminen kokonaisuudessaan huomioon monimutkaisemmassa mallintamisessa.
4. Indikaattorien käyttö ja mahdollinen jatkokehitys	Tarkastellun politiikkatoimen vaikutus arvioituna keskeisten aggregoitujen indikaattoreiden ja tärkeimpien jaottelujen perusteella.	Tarkastellun politiikkatoimen vaikutusta on lisäksi arvioitu suhteessa kaikkiin käytettävissä oleviin asiaankuuluviin jaotteluihin.	Lisätietoja tutkitun politiikkatoimen vaikutuksesta julkisiin menoihin ja tuloihin. Muut tarkasteltavaan politiikkaan tai investointiin liittyvät vaikutukset, jotka mahdollisesti perustuvat hallinnollisiin tietoihin ja joita mahdollisesti täydennetään kokeellisilla tilastoilla.

5. Tilastointijärjestelyt ja tietojen saatavuus	Tutkimuksiin perustuviin tietoihin turvautuminen (sekä mikro- että aggregoidulla tasolla).	Tutkimustietoihin ja hallinnollisiin tietoihin turvautuminen (ei välttämättä yhdistettyinä). Hallinnollisten tietojen käytön varmistaminen (esim. hallintoelinten välinen pääsy hallinnollisiin tietoihin arviointia varten) noudattaen täysimääräisesti yleistä tietosuojaa-asetusta.	Tutkimustietojen ja hallinnollisten tietojen yhdistäminen tarpeen mukaan (esim. täsmäytystekniikoiden avulla). Tietojärjestelmien yhteentoimivuus eri hallintoelinten välillä ja pääsy hallinnollisiin tietoihin noudattaen täysimääräisesti yleistä tietosuojaa-asetusta.
6. Mahdolliset tulokset sekä avoimuus ja tietojen levittäminen	Arvioinnin tärkeimmät tulokset asetetaan julkisesti saataville.	Arvioinnin tärkeimmät tulokset asetetaan julkisesti saataville (aggregoidulla tasolla) yhdessä riippumattomien asiantuntijoiden arvion kanssa. Saatavilla olevien tulosten tallennus tietorekistereihin aiheittain, alueittain jne.	Toimintapoliittisen syklin mukaiseen aikatauluun perustuva tiedotussuunnitelma ja arvioinnin tärkeimmät tulokset asetetaan julkisesti saataville (aggregoidulla tasolla). Turvautuminen riippumattomien asiantuntijoiden arviointiin ja menetelmiä koskeviin liitteisiin, jotka mahdollistavat analyysin toistamisen (esim. kuvitteellisten tietojen avulla). Vuorovaikutteisten alustojen käyttäminen tulosten esittämiseen aiheittain, alueittain jne.